

Asia: VN/35609/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön järjestämisestä häiriötilanteissa koskevaksi lainsäädännöksi

Kysymykset

1. Onko lakeihin ehdotettu häiriötilanteen määritelmä riittävä?

Pidämme ehdotettua häiriötilanteen määritelmää riittävänä. Määritelmä ottaa huomioon laajasti erilaiset häiriötilanteet. Poikkeusolojen toteamisen edellytysten täyttymisen suhde häiriötilanteen määritelmän alaan jää epäselväksi tilanteessa, jossa molemmat määritelmät täyttyvät samanaikaisesti.

Pidämme erikoisena ratkaisuna sitä, että esi- ja perusopetuksessa sekä varhaiskasvatuksessa häiriötilanteiden määritelmä on erilainen siten, että esi- ja perusopetuksessa häiriötilanteelta edellytetään ennalta arvaamattomuutta. Soveltamistilanteiden yhtenäisyyden vuoksi katsomme, että määritelmän tulisi olla samansisältöinen, jotta soveltamisen kynnys ei olisi alempi häiriötilanteissa varhaiskasvatuksessa. Tämä vastaisi myös hallituksen esityksessä esille tuotua kantaa, jonka perusteella tilanteen tulisi olla luonteeltaan sellainen, ettei sitä voida etukäteen ennakoida. Hallituksen esityksessä nimenomaisesti todetaan, että varhaiskasvatuslakiin otetaan vastaava säännös häiriötilanteen määritelmästä kuin perusopetuslakiin. Katsomme, että ennalta arvattavissa olevissa tilanteissa varhaiskasvatus tulee turvata ennakollisella varautumisella, kuten myös esi- ja perusopetus.

Varhaiskasvatus:

1. Huomionne varhaiskasvatuksen järjestämistä ja tuottamista häiriötilanteissa koskevaan 11 b §:ään

Pidämme hyvänä, että myös häiriötilanteissa varhaiskasvatus pyritään järjestämään mahdollisimman pitkälle normaaliolojen lainsäädännön puitteissa, ja poikkeuksia aukioloaikoihin, henkilöstömitoitukseen ja päiväkodin henkilöstön ja lasten väliseen suhdeluun tehdään ainoastaan siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä. Lainsäädännössä tulisi huomioida se, että poikkeukset henkilöstömitoitukseen ja suhdeluun kuormittavat henkilöstöä, ja työnantajien tulisi suunnitelmissaan myös huomioida henkilöstön jaksamiseen liittyvät kysymykset.

2. Huomionne varhaiskasvatuksen varautumista koskevaan 11 c §:ään

Pidämme kannatettavana, että yksityisen varhaiskasvatuksen järjestäjälle on säädetty varautumisvelvoite, jotta he voivat turvata oman toimintansa jatkuvuutta myös häiriötilanteissa. Lisäksi on hyvä, että säädöksessä on korostettu kunnan varhaiskasvatuslain 5 §:n mukaista järjestämisvastuuta tilanteessa, jossa yksityinen varhaiskasvatuksen järjestäjä ei suoriudu tehtävistään häiriötilanteissa.

3. Muut huomionne varhaiskasvatusta koskeviin häiriösäännöksiin

Kuntien ja kaupunkien tulisi varautumissuunnitelmissaan huomioida varhaiskasvatuksen merkitys erityisesti kriittisten alojen työntekijöiden osalta, jotta esimerkiksi sairaaloissa tai hoivakodeissa työskentelevien henkilöiden lapset pääsevät varhaiskasvatuksen piiriin. Tällöin tulee huomioida se, miten varhaiskasvattajat pääsevät töihin esimerkiksi julkisen liikenteen ollessa poikki.

4. Onko teillä täydennettävää varhaiskasvatusta koskeviin vaikutusarviointeihin?

Olisimme toivoneet vaikutusarviointeja työntekijöiden työssä jaksamiseen liittyen, jos esimerkiksi henkilöstömitoituksesta tai suhdeluvusta varhaiskasvatuksessa poiketaan häiriötilanteessa.

Esi- ja perusopetus:

1. Huomionne häiriötilanteiden etäopetusta koskevaan 20 l §:ään

Pidämme ehdotettu muutosta kannatettavana, jotta opetuksen jatkuvuus voidaan turvata myös häiriöoloissa. On hyvä, että esityksessä on tunnistettu ryhmät, joille etäopetusta ei ole mahdollista järjestää, vaan heidän opetuksensa jatkuu myös häiriötilanteessa lähiopetuksena. Jos häiriötilanne on vain paikallinen ja lyhytaikainen pidämme riittävänä sitä, että lupa- ja valvontavirasto voi tehdä asiasta päätöksen, jolloin asiassa ei tarvita valtioneuvoston asetusta.

2. Huomionne opetukseen tehtäviä poikkeuksia koskevaan 20 m §:ään

Pidämme hyvänä lähtökohtana, että opetus pyritään järjestämään kaikissa tilanteissa mahdollisimman pitkälle opetuksesta laaditun opetussuunnitelman mukaisesti, ja poikkeuksia tehdään vain välttämättömästä syystä.

3. Huomionne aamu- ja iltapäivätoiminnan keskeyttämistä koskevaan 20 n §:ään

Pidämme hyvänä, että aamu- ja iltapäivätoimintaa rajoitettaessa on mahdollisuus siirtää pienet lapset osittain varhaiskasvatuksen palveluiden piiriin, jotta esimerkiksi kriittisten alojen työntekijöiden työssäkäynti voidaan turvata myös häiriötilanteissa.

4. Huomionne esi- ja perusopetuksen varautumista koskevaan 20 o §:ään

Pidämme kannatettavana, että yksityisen opetuksen järjestäjälle on säädetty varautumisvelvoite, jotta he voivat turvata oman toimintansa jatkuvuutta myös häiriötilanteissa. Lisäksi on hyvä, että säädöksessä on korostettu kunnan vastuuta varautumisessaan ottaa huomioon se, ettei yksityinen opetuksen järjestäjä suoriutumaan tehtävistään häiriötilanteissa.

5. Huomionne aikuisten perusopetusta koskevaan 46 §:n muutokseen

Ehdotettu muutos on kannatettava, ja turvaa aikuisten perusopetuksen järjestämistä häiriötilanteissa.

6. Muut huomionne esi- ja perusopetusta koskeviin häiriösäännöksiin

-

7. Onko teillä täydennettävää esi- ja perusopetusta koskeviin vaikutusarviointeihin?

Vaikutusarvioihin tulisi sisällyttää arvio siitä, kuinka varhaiskasvatuksessa turvataan riittävät resurssit huomioiden pienten koululaisten mahdollinen siirtyminen varhaiskasvatuksen palveluiden piiriin, jos aamu- ja iltapäivätoiminta keskeytetään.

Helsingin eurooppalainen koulu:

1. Huomionne Helsingin eurooppalaista koulua koskeviin häiriösäännöksiin

-

2. Onko teillä täydennettävää Helsingin eurooppalaista koulua koskeviin vaikutusarviointeihin?

-

Vapaa sivistystyö:

1. Huomionne kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutusta koskeviin häiriösäännöksiin

-

2. Huomionne muun vapaan sivistystyön järjestämiseen häiriötilanteissa

-

3. Onko teillä täydennettävää vapaata sivistystyötä koskeviin vaikutusarviointeihin?

-

Halonen Aleksi
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry